

בשבת, מחמת החשש שמא יעבירונו ברשות הרבים.

ופרכינן: אם כן, אינהו, בני ארץ ישראל, דידיעי בקיבוץ דירחא, וידוע להם שאכן נוהגת מצות לולב מן התורה באותו יום אפילו בגבולין — לידחו לשבת, שיטלו בה לולב ביום טוב ראשון שחל בשבת אף בזמן הזה. שהרי בשבת שנוהגת בה מצות לולב מן התורה בגבולין לא גזרו בה חכמים שלא ליטול.

ומשנינן: אין הכי נמי! יש להם לבני ארץ ישראל ליטול לולב בשבת הזו גם בזמן הזה.

אכן למסקנה, יתבאר לקמן בגמרא [מד א] שגם בארץ ישראל אין נוטלים לולב בשבת אלא בזמן שהיה הבית קיים.

ומביאה הגמרא ראייה שכך אמנם נוהגים בני ארץ ישראל הלכה למעשה.

דתנן חדא, במשנתנו: ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת — כל העם מוליכין את לולביהן לחר הבית.

ותנן אידך, בפרק הקודם [מא ב]: יום טוב ראשון של חג שחל להיות בשבת, כל העם מוליכין מערב שבת את לולביהן לבית הכנסת.

וכדי שלא תהיה סתירה בין שתי הברייתות, עלינו לתרץ שיש לחלק בין זמן המקדש לזמן שלאחריו. שבזמן המקדש היו מוליכין את לולביהם בערב שבת למקדש. ואילו לאחר שנחרב, מוליכין בערב שבת את לולביהם לבית הכנסת.

שמע מינה: כאן — בזמן שבית המקדש קיים, מוליכין לולביהם למקדש.

כאן — בזמן שאין בית המקדש קיים, מוליכין לולביהם לבית הכנסת.

ומסקינן: אכן שמע מינה שבני ארץ ישראל נוטלים לולב ביום טוב ראשון שחל בשבת גם לאחר שנחרב בית המקדש, ולא גזרו עליהם חכמים שלא יטלו.

והוינן בה: ולולב, דאיתיה מן התורה ביום טוב הראשון אפילו בגבולין — מנא לן?

ומשנינן: מהא דתניא: כתיב בפרשת אמור [ויקרא כג] "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר, כפת תמרים, וענף עץ עבות וערבי נחל".

ודורשת הברייתא את לשון הכתוב:

"ולקחתם" — שתהא לקיחה ביד כל אחד ואחד.

"לכם" — משלכם. להוציא את השאול ואת הגזול.

"ביום" — יתורא הוא. שהרי יכול הכתוב לומר "בראשון" גרידא, ובא היתור ללמד שבכל יום שהוא יטלו לולב, ואפילו בשבת.

"ראשון" — משמע אפילו בגבולין, שהרי לא אמר הכתוב שהמצוה היא במקדש.

"הראשון" — מלמד המיעוט של ה"א הידיעה, לומר שלא בכל שבת התיר הכתוב [מהריבוי של "ביום"], אלא רק ביום טוב ראשון. ומכאן למדנו שלולב אינו דוחה אלא יום טוב הראשון [שחל בשבת] בלבד.

ומבארת הגמרא את הברייתא: